

sygn. akt I Ns 466/20

POSTANOWIENIE

9 czerwca 2021 roku

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: asesor sądowy Mateusz Janicki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 9 czerwca 2021 roku w W.

sprawy z wniosku **Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego (...) W.**

z udziałem **M. S.**

o unieważnienie wzmianki dodatkowej dołączonej do aktu małżeństwa

postanawia

unieważnić dołączoną do sporządzonego w Urzędzie Stanu Cywilnego (...) W. aktu małżeństwa nr 1465011/00/AM/ (...) wzmiankę dodatkową z 18 czerwca 2020 roku o ustaniu małżeństwa 1 czerwca 2020 roku przez śmierć mężczyzny.

UZASADNIENIE

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego (...) W. wniósł o unieważnienie wzmianki dodatkowej dołączonej do aktu małżeństwa T. G. i M. S. nr (...), w świetle której małżeństwo ustało 1 czerwca 2020 r. na skutek śmierci mężczyzny. W uzasadnieniu wskazał, że małżeństwo zostało przed śmiercią mężczyzny rozwiązane przez rozwód (wniosek k. 3-4).

M. S. została zobowiązana do złożenia odpowiedzi na wniosek z ustosunkowaniem się to twierdzeń zawartych we wniosku pod rygorem pominięcia jej stanowiska (k. 10-11, epo k. 19). Będąc reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, nie zajęła jednak stanowiska co do wniosku.

Uczestniczka ograniczyła się do złożenia wniosku o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 29 lipca 2020 r. w przedmiocie sprostowania oczywistej omyłki w orzeczeniu (k. 34-35), mimo że w świetle nie tylko zobowiązania przewodniczącego, ale również art. 221 k.p.c. była obowiązana zająć stanowisko również co do istoty sprawy. 29 grudnia 2020 r. zażalenie to zostało oddalone (k. 77), tym samym wniosek o zawieszenie stał się bezprzedmiotowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

2 sierpnia 2008 r. T. G. (wcześniej K.) i M. S. (wcześniej S.) zawarli małżeństwo (bezsporne, nadto akt małżeństwa k. 5).

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z 10 marca 2020 r., VII C 2825/19 ww. małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód (na skutek powództwa uczestniczki). Strony nie wniosły o uzasadnienie wyroku ani nie zaskarżyły go apelacją. Wyrok uprawomocnił się z dniem 18 marca 2020 r. (bezsporne, nadto odpis wyroku ze stwierdzeniem prawomocności k. 64-65).

Pismem z 11 marca 2020 r. uczestniczka M. S. wniosła jedynie o uzupełnienie wyroku rozwodowego przez orzeczenie eksmisji pozwanego męża, ponieważ sąd rozwodowy nie orzekł w tym przedmiocie mimo złożonego wniosku (bezsporne, nadto odpis wniosku k. 66-67).

1 czerwca 2020 r. T. G. zmarł (bezsporne, nadto akt zgonu k. 7).

Pismem z 29 czerwca 2020 r. M. S. w sprawie rozwodowej wniosła o umorzenie postępowania z uwagi na śmierć pozwanego T. G. na podstawie art. 446 k.p.c., twierdząc że wyrok nie jest prawomocny (bezsporne, nadto wniosek k. 68-69).

Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z 21 lipca 2020 r., VII C 2825/19 postanowił „umorzyć postępowanie w sprawie na podstawie art. 446 k.p.c.” (bezsporne, nadto odpis postanowienia k. 70). Następnie postanowieniem z 29 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie sprostował oczywistą omyłkę w ww. postanowieniu i w miejsce słów „w sprawie” postanowił wpisać „w przedmiocie eksmisji”, wskazując, że wyrok rozwodowy uprawomocnił się 18 marca 2020 r., więc niemożliwe było umorzenie prawomocnie zakończonego postępowania (bezsporne, nadto odpis postanowienia k. 71, uzasadnienie k. 72). Postanowienie o sprostowaniu zostało zaskarżone 9 października 2020 r. zażaleniem przez M. S. (bezsporne, nadto zażalenie k. 73-76). Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z 29 grudnia 2020 r., VI Cz 1050/20 oddalił zażalenie (odpis postanowienia k. 77, uzasadnienie k. 78-79).

Powyższy stan faktyczny był bezsporny (stanowisko uczestniczki sprowadzało się do wątpliwości prawnych, których omówienie nastąpi w dalszej części uzasadnienia), a ponadto wynikał w sposób niewątpliwy ze zgromadzonych w niniejszej sprawie dokumentów, jak również z dołączonych akt sprawy VII C 2825/19 z powództwa uczestniczki (zgodnie z art. 2432 k.p.c.). Dla ułatwienia ewentualnej kontroli odwoławczej przewodniczący zarządził sporządzenie poświadczonych odpisów relewantnych fragmentów tych akt.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 p.a.s.c. jeżeli wzmianka dodatkowa dołączona do aktu stanu cywilnego stwierdza zdarzenie niezgodne ze stanem faktycznym sąd na wniosek kierownika urzędu stanu cywilnego w postępowaniu nieprocesowym ją unieważnienia.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że przedmiotowa wzmianka, stwierdzająca, że małżeństwo ustało 1 czerwca 2020 r. wskutek śmierci mężczyzny, stwierdza zdarzenie niezgodne ze stanem faktycznym, skoro małżeństwo zostało rozwiązane już 18 marca 2020 r. przez rozwód. Nie mogło zatem ustać 1 czerwca 2020 r., skoro w tej dacie było już rozwiązane.

Stanowisko uczestniczki, wskazujące na zależność wyniku niniejszej sprawy od rozstrzygnięcia zażalenia, nie wpłynęło na wynik sprawy. Po pierwsze z tego powodu, że wynik wskazywanego przez uczestniczkę postępowania zażaleniowego nie potwierdził jej sugestii. Sąd zażaleniowy wywiezione przez nią zażalenie oddalił. Tym samym nie tylko odpadła ewentualna podstawa do zawieszania niniejszego postępowania (skoro wskazywane postępowanie zażaleniowe jest już prawomocnie zakończone), ale gdyby iść tokiem stanowiska uczestniczki, twierdzącej że wynik niniejszej sprawy zależy od wyniku postępowania zażaleniowego, należałoby wniosek (o unieważnienie wzmianki dodatkowej) uwzględnić – zgodnie z wynikiem postępowania zażaleniowego wskazywanego przez uczestniczkę.

Tym niemniej stanowisko to było oczywiście niezasadne. Postępowanie w przedmiocie sprostowania postanowienia o umorzeniu, wydane po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego, nie mogło bowiem mieć żadnego wpływu na wynik niniejszego postępowania. Oczywiście jest bowiem, że orzeczenia wydawane po prawomocnym zakończeniu postępowania (z wyjątkiem tych w przedmiocie nadzwyczajnych środków zaskarżenia albo przywrócenia terminów do wniesienia środków odwoławczych albo wniosków o uzasadnienie) nie mają wpływu na uprawomocnienie się wyroku. Innymi słowy, nawet gdyby Sąd Okręgowy rzeczywiście postanowił umorzyć zakończone prawomocnie postępowanie, to nie uchyliłoby to zaistniałej wcześniej prawomocności wydanego w sprawie wyroku. Gdyby przyjąć inaczej, prawomocność orzeczeń (a jest to wartość konstytucyjna, jak wielokrotnie wskazywał Trybunał Konstytucyjny) byłaby iluzją i wcale nie byłoby konieczne spełnianie wyśrubowanych przesłanek wywiezione nadzwyczajnych środków zaskarżenia, bowiem wystarczające byłoby wydanie kolejnego (sprzecznego z wcześniejszym prawomocnym) orzeczenia przez ten sam sąd. Z tego też względu zwalczanie wniosku oparte na zażaleniu na sprostowanie

postanowienia zapadłego parę miesięcy po prawomocności wyroku rozwodowego, już od początku było skazane na niepowodzenie, i to niezależnie od wyniku postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy, oddalając zażalenie uczestniczki, trafnie zaakcentował ww. sekwencję czynności procesowych w sprawie rozwodowej, konstatując, że sformułowania sentencji „umorzyć postępowanie w sprawie” nie można traktować inaczej jak oczywistej omyłki, skoro postępowanie w zasadniczej części było już prawomocnie zakończone.

Niezależnie od tych trafnych wywodów Sądu Okręgowego, dodać należy, że równie dobrze można byłoby potraktować prostowane postanowienie jako niezawierające żadnej omyłki, jako że „w sprawie” oznaczałoby po prostu sprawę zawisłą w danym momencie przed sądem, a była to już tylko i wyłącznie sprawa dotycząca orzeczenia eksmisji, o której sąd rozwodowy omyłkowo nie orzekł.

Niezasadność stanowiska uczestniczki wynika wprost z art. 353 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem środki zaskarżenia i wnioski o uzupełnienie orzeczenia są niezależnymi od siebie środkami prawnymi, co wyraża się w tym, że wniesienie jednego nie wpływa na bieg terminu do wniesienia innego środka. Jest to o tyle zrozumiałe, że mają one zupełnie inny substrat. Środek zaskarżenia służy od wydanego orzeczenia, a przedmiotem wniosku o uzupełnienie jest brak orzeczenia w przedmiocie, w którym był złożony wniosek. Zagadnienie to jest na tyle ugruntowane w orzecznictwie, tak sądów powszechnych, jak i Sądu Najwyższego, że nie wymaga szerszego uzasadnienia – dość wskazać, że strona, która z jednej strony nie zgadza się z wydanym orzeczeniem, a z drugiej – twierdzi, że sąd nie orzekł o czymś, o czym orzec powinien – musi wnieść zarówno wniosek o uzupełnienie orzeczenia, jak i środek zaskarżenia, żeby osiągnąć swój cel.

Uczestniczka, która nie zaskarżyła wyroku rozwodowego (wydanego zresztą zgodnie z jej pozwem – z winy męża), w związku z czym wyrok ten się (w tym zakresie, w jakim został wydany) uprawomocnił, obecnie chciałaby uniknąć skutków orzeczonego na skutek jej powództwa rozwodu, wskazując szczerze w innym postępowaniu (zażaleniowym, o którym była wyżej mowa, zob. k. 74), że gdyby nie rozwód, to jako wdowie należałaby się jej renta rodzinna przyznana na podstawie składek płaconych przez byłego męża. Co więcej, w świetle treści zażalenia renta ta jest jej aktualnie niezasadnie wypłacana (już ponad rok). I będzie wypłacana dopóki nie zostaną wyprostowane kwestie stanu cywilnego, do czego konieczne będzie jeszcze kolejne postępowanie, tym razem administracyjne, o umieszczenie nowej wzmianki dodatkowej w akcie małżeństwa, już po prawomocnym zakończeniu tego postępowania.

Z.ądzenia:

- odnotować uzasadnienie,
- odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi uczestniczki adw. P. przez umieszczenie w portalu informacyjnym,
- akta przedstawić z wpływem albo za miesiąc z potwierdzeniami doręczeń z PI.

W., 30 sierpnia 2021 roku asesor sądowy Mateusz Janicki